

Advies klankbordgroep over het Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden (OBO)

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

10 november 2015

In de bijeenkomst van 29 oktober 2015 heeft de klankbordgroep de lijst met door het onderzoeksconsortium voorgestelde stoffen voor de omgevingsmonitoring en de biomonitoring besproken. Aan de klankbordgroep is gevraagd of de leden zich kunnen vinden in de voorselectie van het consortium en of zij suggesties hebben voor de overige stoffen. Deze notitie geeft de aandachtspunten en de aanbevelingen van de klankbordgroep weer. De aanbevelingen worden aangeboden aan het RIVM, die het Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden (OBO) coördineert.

Er zullen circa 50 stoffen worden meegenomen in de omgevingsmonitoring (meten in de omgeving van een perceel) en circa 5 in de biomonitoring (meten bij mensen). De resultaten van de metingen worden gebruikt om modellen te ontwikkelen, waarmee ook uitspraken gedaan kunnen worden over de blootstelling aan andere stoffen en voor heel Nederland.

Omgevingsmonitoring en modellering

De klankbordgroep onderschrijft de keuze voor de methode vloeistofchromatografie met massaspectrometrie (liquid chromatography-mass spectrometry (LC-MS)) om te meten. Met deze methode kan echter een aantal vaak gebruikte en bekende stoffen niet gemeten worden. Voor deze stoffen zijn wel mogelijkheden bij het modelleren.

De klankbordgroep is tevreden over het besluit om alle verzamelde monsters te bewaren in een biobank, waardoor deze in de toekomst alsnog nader bekeken zouden kunnen worden. De klankbordgroep adviseert om dit in de communicatie met omwonenden en telers goed uit te leggen, zodat de juiste verwachtingen worden geschapen.

Criteria stoffen omgevingsmonitoring

In totaal worden circa 50 stoffen meegenomen in de omgevingsmonitoring. Het consortium heeft op basis van verschillende criteria nu 23 stoffen geselecteerd. Deze criteria zijn technisch, zoals meerdere bespuitingen en dus meetmomenten per jaar, chemische samenstelling, toepassing, dampspanning en afbraaksnelheid in het milieu. Het is een selectie die erop gericht is om te kunnen meten en modelleren, om uiteindelijk ook iets te kunnen zeggen over de stoffen die niet gemeten zijn.

Biomonitoring

Voor de biomonitoring worden circa vijf stoffen geselecteerd die in de urine van mensen kunnen worden aangetoond. Voor deze selectie is een aantal factoren meegenomen, zoals meetbaarheid, verdeling over de tijd, blootstellingsabsorptie via de huid, verspreiding en depositie. Bovendien moeten er voor de stoffen ijklijnen voor referentiematerialen zijn.

Twee herbiciden komen bij uitstek in aanmerking. Het consortium streeft ernaar om in de selectie zowel herbiciden als insecticiden en fungiciden op te nemen. Er is ruimte om daarin te kiezen, waarbij de eventuele blootstelling aan residuen via voedsel een belangrijke factor is. De klankbordgroep deelt de wens dat ook andere stoffen naast herbiciden worden bekeken.

Advies klankbordgroep: selectie van stoffen

1. Selecteer stoffen die:
 - Voldoende variatie in eigenschappen representeren.
 - Gebruikt worden door de betrokken telers in het onderzoek.Enkel als aan deze twee voorwaarden wordt voldaan, kunnen de resultaten modelmatig geëxtrapoleerd worden naar alle denkbare situaties en middelen, inclusief de middelen waar maatschappelijke discussie over is of die niet zijn toegelaten.
2. Selecteer stoffen die de komende jaren nog in de markt zullen zijn.
3. Neem ook stoffen mee die niet toegelaten zijn, maar wel aangetroffen worden in onderzoek van bijvoorbeeld RIKILT.
4. Weeg bij de uitbreiding van de stoffenselectie ook criteria mee die onder omwonenden kunnen leven, zoals:
 - Stoffen waar zorgen over zijn en die tevens gebruikt worden in andere teelten, zoals glyfosaat en mancozeb.
 - Mate van gebruik in de teelt.
 - Mate van toxiciteit.
 - Wijze van toepassing.
 - Afbraaksnelheid.De klankbordgroep beveelt aan om in de toelichting op de keuze duidelijk in te gaan op deze onderwerpen. Dit kan door de tabellen van de stoffen aan te vullen met onder andere informatie over de mate van gebruik, toxiciteit en wijze van toepassing.
5. De klankbordgroep signaleert dat de leden (als niet-wetenschappers) niet kunnen nagaan in hoeverre de toetsing aan de wetenschappelijke criteria nog aanleiding tot discussie geeft, en geeft aan het RIVM het advies mee om de wetenschappelijk begeleidingsgroep daartoe te consulteren.

Advies klankbordgroep: communicatie met telers en omwonenden

6. De klankbordgroep adviseert om in de communicatie met omwonenden en telers goed uit te leggen dat de informatie over de gemeten stoffen, input zal zijn voor het te ontwikkelen model. Met het model kunnen ook uitspraken worden gedaan over verspreiding van andere stoffen en voor heel Nederland. Zo worden de juiste verwachtingen geschapen.
7. In de [kamerbrief van 12 oktober 2015](#) staat vermeld dat het OBO wordt uitgevoerd tot 2018. De klankbordgroep acht het onderzoek in de fruitteelt van wezenlijk belang en is van mening dat in communicatie over het OBO consequent de juiste onderzoeksperiode tot en met 2020 dient te worden vermeld, alsmede het onderzoek in de fruitteelt.